שיטות מחקר כמותניות

פרק 8 - הטיות במחקר אתיקה סיכום והערכה

תוכן העניינים

1. הטיות במחקר, אתיקה, סיכום והערכה 1

הטיות במחקר, אתיקה, סיכום והערכה:

הטיות שמקורן בנבדק:

רקע:

תוקף אקולוגי: עד כמה מאפייני המחקר משקפים את הזירה הנחקרת כפי שקיימת בחיי היומיום.
מאפייני המצב הניסויי: רמזים הזמינים במצב המחקרי המשפיעים על התנהגות הנבדק.

להטיות במחקר יש שני מקורות:

1. הטיות שנובעות מהנבדק.
2. הטיות שנובעות מהחוקר.

הטיות שנובעות מהנבדק	עלולות לפגוע בתוקף
הנבדק הממושמע	המסקנה הסטטיסטית
הנבדק המשתדל להרשים	
הנבדק המתנדב	החיצוני והפנימי
הנבדק הטיפוסי	החיצוני

דרכים להתגבר על הטיות שנובעות מהנבדק:

- הצגת השערה כוזבת.
- הרחקת המשתנה התלוי ממערך המחקר.
- גיוס הנבדק כעוזר לנסיין.
- ניסוי מסווה.
- השערות שאינן מובנות מאליהן.
- פניה לעזרת הנבדק.
- שימוש במדדים חבויים.
- שימוש במדדים לא תגובתיים.

מדד תגובתי ולא תגובתי:

מדד תגובתי:
כלי מדידה שהנבדק מודע לכך שהוא נבדק
(שאלון, ראיון, מבחן קבוצתי וכו')

מדד לא תגובתי:
כלי מדידה שהנבדק לא מודע להעברתו
(עקבות פיזיים, שימוש בנתונים קיימים, תצפית נסתרת וכו')

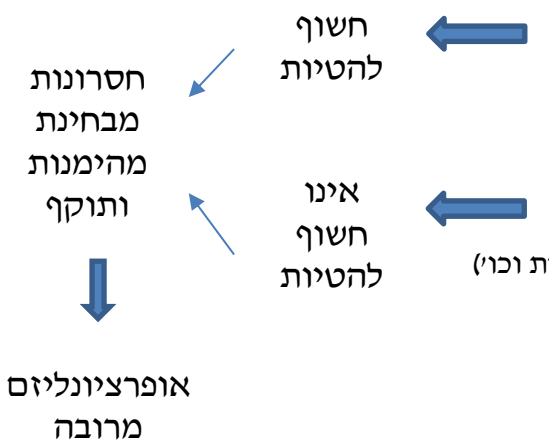

הטיות שמקורן בחוקר:

רקע:

הטיות שנובעות מהחוקר	פתרונות
החוקר כצופה וכמפרש	הקלטת הניסוי
החוקר כאדם	נסיינים "תמימים" (השערת המחקר)
צפיות החוקר	נסיינים "עיוורים למניפולציה" (תנאי הניסוי) **"כפל עיוורון"
שונות מקרית ושיטתית טעותית	הוראות מוקלטות
	מדידה בו זמנית של המשתנה התלוי

סוגיות אתיות:

רקע:

בעיות אתיות	פתרונות
נבדק סובל	בחירה חופשית
נבדק מרומה	הבטחת סודיות
	שיחת הבהרה
	ועדות אתיקה

הערכה וסיכום:

רקע:

קריטריונים להערכת מחקר:

יש לבדוק:

- השערות המחקר.
- תהליך הדגימה.
- איכות ההגדרות האופרציונליות.
- מהימנות המדידות ותוקפן.
- עיבודים סטטיסטיים.
- מסקנות המחקר.
- סוגיות אתיות.
- תרומתו המדעית של המחקר.

השוואה מסכמת בין 3 סגנונות המחקר:

	ניסוי	סקר (מתאמי)	אתנוגרפי (איכותני)
יתרונות	מאפשר לבחון קשרים סיבתיים תוקף פנימי גבוה	בעל תוקף חיצוני גבוה	בעל תוקף אקולוגי גבוה
חסרונות	בעיה בתוקף חיצוני	מאפשר לבדוק קשרים מתאמיים בלבד תוקף פנימי נמוך	קשיים בהבטחת מהימנות ותוקף המדידה
סינון וברירה של הנתונים (השערות)	לפני איסוף הנתונים	לפני איסוף הנתונים	תוך כדי ואחרי איסוף הנתונים
עיבוד הנתונים	תוצרים כמותיים	תוצרים כמותיים	תוצרים איכותיים
בעיות אתיות	חשוף יותר לבעיות אתיות	תלוי בידיעת הנבדק את מטרות הסקר	חדירה לפרטיות ללא ידיעת הנבדק